

Jouw politieke keuzes in de zorg!

Preludedebat tussen vertegenwoordigers van de politieke jongerenpartijen
14 december 2016

In aanloop naar het nationaal debat 'Politieke Keuzes in de Zorg' op zaterdag 21 januari 2017 in het Koninklijk Theater Carré te Amsterdam, kruisten vertegenwoordigers van de jongerenpartijen de politieke degen. Bij de Netherlands School of Public & Occupational Health (NSPOH) in Utrecht gingen zij in gesprek over zes uitdagende zorgstellingen.

Het preludedebat werd geleid door Thomas Plochg, directeur van de federatie voor gezondheid NPHF en samen met Platform Nieuwe Zorg en AbbVie, verantwoordelijk voor de organisatie van de bijeenkomst. Voordat de stellingen op tafel kwamen, deelden de jongeren kort hun politieke standpunt over de zorg. Rutger de Ridder van de JOVD (VVD) wil het huidige zorgsysteem bewaren. "Vooral geen gekke dingen doen", was zijn advies. Wouter van Erkel van de Jonge Democraten (D66), Stijn Jansen van de Jonge Socialisten (PvdA) en Jarin van der Zande van Perspectief (ChristenUnie) legden de nadruk op het toegankelijk en betaalbaar houden van de zorg voor alle Nederlanders. Bas van Weegberg van DWARS (Groen Links) zou de focus meer op welzijn dan op welvaart willen leggen en Gus Ootjers van ROOD wil de marktwerking uit de zorg slopen en staat vierkant achter de plannen van moederpartij SP voor een Nationaal ZorgFonds.

Stelling 1: Tel de zegeningen van het huidige zorgstelsel

Jarin (Perspectief) telt ze zeker. "De kwaliteit ligt enorm hoog en de betaalbaarheid vind ik nog steeds goed. Maar we kunnen er wel aan sleutelen. Het eigen risico willen we omlaag brengen, al is het goed dat burgers beseffen wat zorg kost." Gus van ROOD was minder positief. "Welke zegeningen zou ik bijna zeggen. Er is een kleine elite waarvoor dit zorgstelsel goed werkt. Dat zijn zorgverzekeraars, marktconsultants en bureaucraten. Daartegenover staan de mensen op de werkvloer, die veel tijd kwijt zijn met formuliertjes invullen. En een miljoen mensen die hun zorgpremie of eigen risico niet kunnen betalen. Een eigen risico waardoor mensen niet naar de dokter gaan en later terugkomen met ergere klachten. Het huidige zorgstelsel is een ramp en we moeten er snel mee stoppen." Veel bijval kreeg hij niet. Stijn van de Jonge Socialisten is er trots op dat rijk en arm samen de kosten dragen voor de zorg, dat er geen particuliere ontsnappingsroute is. Dat moet zeker zo blijven, net als de gratis toegang tot de huisartsenzorg. Al valt er nog wel wat te verbeteren in de verhouding tussen kosten en effectiviteit. Rutger van de JOVD was tijdens het debat vol lof over minister Schippers. Ze heeft de kostenstijging weten te drukken door afspraken te maken met verzekeraars en aanbieders en heeft het kostenbewustzijn van burgers gestimuleerd. Dat ons zorgstelsel alleen voor de elite zou werken, vindt hij een lachertje. Het eigen risico mag niet leiden tot het mijden van zorg, daar wil hij wel over nadenken. "Maar de kern is dat we de kosten van zorg proberen te drukken. En dat heeft Schippers heel goed gedaan."

Stelling 2: Apple, Google, Nike etc. maken de zorg overbodig

"Deze multinationals investeren miljarden om een consumentenmarkt voor gezondheid te creëren. Via apps ontstaan virtuele ziekenhuizen en die zouden wel eens zodanig kunnen doorzetten dat de gezondheidszorg overbodig wordt", daagde Plochg uit. Die bedreiging ziet Wouter van de Jonge Democraten niet, hij vindt het juist een voordeel dat deze bedrijven informatie ontsluiten die voorheen gecentreerd was bij de huisarts. "Dat maakt de zorg niet overbodig, maar efficiënter." Bas van DWARS gelooft ook niet dat Apple en consorten de zorg overbodig gaan maken. "En dat is maar goed ook, want het probleem van deze bedrijven is de transparantie. Je kunt ze niet publiek ter verantwoording roepen. De minister is verantwoordelijk voor het beleid, dat moet je niet overlaten aan bedrijven." Hij ziet wel een risico in gezondheids- en sport-apps waarmee gebruikers korting

kunnen krijgen op hun zorgpremie. “Dat schoffelt het solidariteitsprincipe onderuit.” Rutger van de JOVD ziet de overheid als marktmeester en juicht initiatieven voor nieuwe vormen van zorg toe. “We moeten kijken hoe we die bedrijven de ruimte kunnen geven om innovatief te zijn.” Premiekortingen voor het gebruik van apps ziet Rutger niet zitten. “Gaan we mensen die roken dan ook meer premie laten betalen? Dan komt de overheid wel heel erg in mijn woonkamer.” Wouter (Jonge Democraten) ziet dat ook niet zitten, omdat de privacy erdoor in het geding komt.

Vanuit de discussie over premiekortingen werd de link gelegd naar budgetpolissen. Volgens Stijn van de Jonge Socialisten zetten die de risicosolidariteit onder druk. “En de andere component die erin zit en echt kwalijk is: we weten uit onderzoek dat budgetpolissen vaker contracten sluiten met ziekenhuizen die onder curatele staan. Mensen met een kleinere beurs, die gedwongen zijn om een budgetpolis te nemen, zijn dus veroordeeld tot slechtere zorg.”

Stelling 3: De politiek zou zich terdege bewust moeten zijn van de positieve en negatieve gevolgen van haar onderlinge debat.

Marius Buiting, directeur van de Nederlandse Vereniging Toezichthouders Zorg (NVTZ), liet zich voor deze stelling inspireren door een Amerikaanse kinderarts die zegt ‘een proces is perfect georganiseerd om de resultaten te krijgen die het krijgt’. Zo bekeken is een groot deel van de problemen in de zorg het gevolg van de wijze waarop het politieke debat wordt gevoerd. Jarin van Perspectief is het daarmee eens. “Kamerlid Sjoerd Sjoerdsma had het laatst over plascontracten en blies dat enorm op. Zo geeft de politiek een negatief beeld van de zorg, terwijl de mensen op de werkvloer een hele bewuste keuze hebben gemaakt. Dat moeten we niet doen.” Bas van DWARS onderschreef dat, maar vindt het geen reden om het debat niet te voeren.

Hoe zouden de jonge politici het debat voeren als zij over een paar decennia de partijleiders zijn, vroeg Thomas Plochg. Rutger, JOVD: “We hebben met License to heal – het manifest over geneesmiddelenkosten, red. - bewezen dat het anders kan. Alleen ROOD was daar niet bij. Dat mocht niet van de partijtop.” Rutger had het graag anders gezien en vindt dat de SP polariseert. Dat liet Gus van ROOD niet op zich zitten: “Wij polariseren niet, de polarisatie is er. Tachtig procent van de partijen in de Tweede Kamer is voor marktwerking in de zorg, terwijl tachtig procent van de samenleving ertegen is. Dan is het niet gek dat wij een ander standpunt innemen.” Stijn (Jonge Socialisten) bracht de discussie terug naar het vertrekpunt: “We moeten ervoor oppassen dat we excessen neerzetten als generaliserend beeld. Daarmee doen we de mensen die in de zorg werken tekort. Niet alles gaat goed, veel wel.” Jarin van Perspectief riep op om zorgprofessionals wat rust te gunnen en niet ieder jaar met nieuwe regels te komen omdat het ‘in de praktijk nog niet zo lekker loopt’. “Dat werkt niet.”

Zou het helpen als de minister van VWS een achtergrond heeft in de zorg, vroeg medegastheer Jos Nieveen van AbbVie zich af. Daarover liepen de meningen uiteen. “Dat kan een voordeel zijn, maar het belangrijkste is dat de minister een goed contact heeft met de zorg en luistert naar wat er in het veld leeft”, vatte Wouter van de Jonge Democraten samen.

Stelling 4: Zorgverzekeraars zijn een overbodige en dure leemlaag

“Ze zijn niet overbodig, maar de machtsbalans tussen verzekeraars en burgers is verstoord”, reageerde Bas van DWARS. Hij wil zorgverzekeraars niet afschaffen, maar de marketing en wildgroei in polissen aan banden leggen, zodat mensen meer overzicht krijgen. De Jonge Socialisten willen dat de macht van zorgverzekeraars niet toeneemt. Voor een Nationaal ZorgFonds kiezen zij alleen wanneer dat niet leidt tot herinvoering van particuliere verzekeringen. “Wij vinden het waardevol dat iedereen samen in één verzekering zit”, aldus Stijn. Wouter van de Jonge Democraten vindt marktwerking gezond, maar wil absolute transparantie over geldstromen en inzage in de toegevoegde waarde voor alle betrokken partijen. Liberaal Rutger was het uiteraard niet met de stelling eens. Hij pleitte voor het maken van goede afspraken tussen partijen. “Ook zorgverzekeraars willen dat zorgaanbieders de beste zorg gaan bieden. De politiek kan daar niet alleen voor zorgen. Het is goed dat er een andere speler is die vanuit een ander systeem naar de zorg kijkt.”

ROOD wil de zorgverzekeraars en de marktwerking uit het zorgstelsel halen. Gus: “De verzekeraars hebben 11 miljard op de plank liggen. Ze steken elk jaar 500 miljoen in reclamespotjes. Ze maken elk jaar 1,2 miljard euro winst. Dat is allemaal geld van ons dat niet naar de zorg gaat. Haal de verzekeraars uit het systeem en breng dat onder bij een Nationaal ZorgFonds.” Hoe waarborg je dan de kwaliteit, vroeg Jarin van Perspectief. Gus: “Door collectief zorg in te kopen heb je een goede positie in de onderhandelingen en krijg je betere zorg voor minder geld.”

Het Nationale ZorgFonds is geen equivalent van het oude Ziekenfonds. In het rapport [‘Op naar een Nationaal ZorgFonds zonder eigen risico’](#) staat wat het wel is en worden de plannen financieel onderbouwd.

Stelling 5: Als de politiek verstandig is dan kiest zij juist nu voor échte preventie als oplossing voor heersende maatschappelijke epidemieën.

“Vraag een willekeurige beleidsmaker, politicus of ambtenaar waar hij s nachts van wakker ligt en hij begint over thema's als kindermishandeling, armoede en thuiszitters. Diepgewortelde maatschappelijke epidemieën waar geen échte oplossing voor lijkt. Maar die is er wel degelijk: de jeugdgezondheidszorg.” Aan het woord is Igor Ivakic, directeur van het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ). “Met een bereik van 96 procent van álle ouders en kinderen in Nederland is de jeugdgezondheidszorg de partij die de maatschappelijke epidemieën waar iedereen van wakker ligt een halt kan toeroepen.”

De Jonge Socialisten juichen preventie toe en signaleren dat de subsidiegever de effecten van preventie niet altijd afwacht. Stijn: “En in mijn woonwijk is het best lastig om een gezonde maaltijd af te halen. Daarin kan de gemeente ook sturen.” Dergelijke overheidsbemoediging ziet de JOVD niet zitten, maar Rutger ondersteunde de stelling wel. De overheid moet investeren in kleine en grote initiatieven die op langere termijn gezondheidswinst opleveren. Positief was hij ook over het initiatief van de Amsterdamse wethouder Eric van der Burg, die het aantal obese kinderen in zijn stad met de helft wil terugbrengen en persoonlijk huisartsen belt om hen te vragen daarbij te helpen. “Hij zegt niet ‘jij mag iets niet meer’, maar probeert de eigen verantwoordelijkheid van ouders en kinderen aan te wakkeren”, aldus Rutger.

Gus (ROOD): “We moeten mensen niet betuttelen. Ongezonder leven komt vaak voort uit sociale ongelijkheid, armoede en slecht onderwijs. Daarop moeten we inzetten.” Dat wil niet zeggen dat kinderen van hoger opgeleiden geen aandacht nodig hebben. Jarin (Perspectief): “We zien steeds meer jongeren met psychische problemen. Ook daar mogen we als overheid veel harder op inzetten.” “Misschien moeten we van het zorgdebat een gezondheidsdebat maken,” concludeerde Thomas Plochg, “want als we de preventie niet goed oppakken, blijft het dweilen met de kraan open.”

Stelling 6: Patiënten zijn niet in staat om op basis van kwaliteit en prijs de beste zorgaanbieder te kiezen. De aard van zorgdiensten is daarvoor te complex.

“Niet de aard van de zorgdiensten is te complex, maar het systeem dat we met zijn allen in elkaar hebben gesleuteld. We moeten het aantal polissen omlaag brengen en de wirwar reduceren, zodat mensen voor kwaliteit kunnen kiezen”, aldus Bas van DWARS.

Wouter (Jonge Democraten) heeft vertrouwen in het vermogen van patiënten om de informatie te filteren. Bovendien wordt het ze steeds makkelijker gemaakt met websites die diensten vergelijken. Stijn stelde dat ter discussie. De ziekenhuis ranglijsten van Elsevier en AD hebben geen enkele correlatie. Wie bij de een op 98 staat, kan bij de ander op vier staan. Als het zorgjournalisten al niet lukt om prijs en kwaliteit te vergelijken, hoe kun je dat dan van patiënten verlangen? Daarnaast speelt vertrouwen een belangrijke rol bij de ervaren kwaliteit van de zorg. En dat is moeilijk te vergelijken. Ja, het is complex, beaamde Gus (ROOD), maar mensen zijn niet achterlijk. “Ze kunnen wel inschatten wat ze voor zich hebben. Het probleem is dat verzekeraars het complex maken omdat het lood om oud ijzer is.” Bij het maken van keuzes over de zorg – ga ik met mijn verdraaide knie naar behandelaar A of B – heeft de huisarts volgens hem een belangrijke functie. Rutger van de JOVD was

het daarmee eens. “Misschien moeten we de huisarts meer ruimte geven voor het gesprek - meer tijd of minder patiënten per huisarts - zodat hij die poortwachtersrol goed kan vervullen.”

Jarin van Perspectief koos een meer pragmatische benadering: “We kunnen er ook voor zorgen dat de zorg goed is, waar je ook naartoe gaat of naartoe wordt gebracht.” Hij vindt het geen probleem om wat verder te reizen voor die goede zorg, zo groot hoeft de keuzevrijheid nu ook weer niet te zijn.

De inspirerende inbreng van de jonge politici is input voor het Nationaal debat ‘Politieke Keuzes in de Zorg’ op zaterdag 21 januari 2017 in het Koninklijk Theater Carré te Amsterdam. De partijleiders van CDA, ChristenUnie, D’66, GroenLinks, 50Plus, PvdA, PVV, SP en VVD gaan daar met elkaar in gesprek.

[Bekijk hier de discussie over de stellingen en de interviews met de vertegenwoordigers van de politieke jongerenpartijen.](#)

NieuweZorg: mede mogelijk gemaakt door: **abbvie**

